

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความกังวลใจของแม่ต่อการเลี้ยงดูบุตรชายวัยประถมเพื่อมิให้เสี่ยงต่อภาวะรักเพศเดียวกัน”¹ ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องการศึกษา จากนั้นรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับแม่ที่มีบุตรชายซึ่งกำลังเรียนอยู่ชั้นประถม ซึ่งวิธีการศึกษาดังกล่าวทำให้เข้าใจเรื่องราว ความคิดเห็นถึงการรับรู้ และทัศนคติของบุคคลว่ามีความรู้สึกอย่างไรต่อบุตรชายที่มีแนวโน้มจะเป็นคนรักเพศเดียวกันเนื่องจากผู้ศึกษาเห็นว่าเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่กำลังจะเจริญเติบโตและกำลังจะก้าวเข้าสู่วัยรุ่นในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ซึ่งถือว่าเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญที่ทุกคนจับตามอง รวมทั้งความคาดหวังจากสังคมเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของแม่ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของลูก โดยเฉพาะความคาดหวังเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกให้ถูกเพศ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงบรรยาย

วิธีการศึกษา

การศึกษารังนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วัตถุประสงค์ของการศึกษารังนี้ ได้แก่ การศึกษาความกังวลใจของแม่ที่ต้องเลี้ยงลูกชาย ต่อความคิด ความเชื่อ หรือทัศนคติในเรื่องรักเพศเดียวกัน ความคิด ความเชื่อหรือทัศนคติในเรื่องรักเพศเดียวกันของแม่ส่งผลต่อวิธีการเลี้ยงลูกชายให้เหมาะสมกับเพศของลูก แบบแผนการเลี้ยงดูลูกวัยประถมของแม่เพื่อมิให้มีแนวโน้มรักเพศเดียวกัน แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น

¹ ผู้ศึกษาเลือกใช้คำว่า “การเป็นรักเพศเดียวกัน” แทนการใช้คำว่า “ภาวะรักร่วมเพศ” เนื่องมาจากการได้เถียง ในหมู่นักสตรีนิยมของประเทศไทย ที่มองว่าคำว่า “รักร่วมเพศ” หรือ Homosexuality ที่ใช้เป็นคำแรกที่ถูกแปลและใช้มาเนิ่นนาน แต่จากบทบรรณาธิการของหนังสือ “ผู้หญิง” ในวาทกรรมการเมืองเรื่องเพศและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ โดยรศ.ดร.กฤตยา อาชวนิจกุล เสนอให้เปลี่ยนคำว่า “รักร่วมเพศ” เป็น “รักเพศเดียวกัน” ด้วยเหตุผลว่า ไม่ว่าจะรักต่างเพศ รักสองเพศ และการรักเพศเดียวกัน กิจกรรมแห่งความรักรูปแบบหนึ่ง ที่เข้ามาเกี่ยวข้องคือการร่วมเพศ การแปล “Homosexuality” ว่า “รักร่วมเพศ” จึงเสมือนกับจะสื่อเน้นว่าต้องร่วมเพศกันเป็นหลักหรือบ่อยๆ

1.การศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร(Content Analysis and Documentary Research) เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็น ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิที่ได้มีผู้รวบรวมไว้แล้ว ได้แก่ หนังสือ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ สิ่งตีพิมพ์ รวมทั้งบทความในนิตยสารวารสารต่างๆ โดยใช้ทั้งภาษาไทยและ ภาษาต่างประเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงพื้นฐาน และนำข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลผล เพื่อให้ สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.การศึกษาในเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลภาคสนาม(Field Study) โดยใช้การสัมภาษณ์ เชิงลึก(In-depth Interview) กับแม่ที่มีบุตรชายซึ่งกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมต้นในโรงเรียนชายล้วน เพื่อช่วยในการตีความและวิเคราะห์ โดยเริ่มจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดู เด็กและการรักเพศเดียวกันย้อนหลัง 10 ปี เพื่อสำรวจความคิดเห็นของพ่อแม่ ครู และนักวิชาการ ที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ เช่น บทความทางวิชาการ งานวิจัยซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษา เลือการศึกษาเฉพาะแม่ที่มีความกังวลใจในการเลี้ยงดูลูกในวัยประถมว่าจะเกิดแนวโน้มเรื่องรักเพศ เดียวกันโดยเฉพาะลูกชาย หลังจากนั้นผู้ศึกษาได้ติดต่อขออนุญาตเพื่อเข้าไปสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth Interview) โดยลักษณะ ของคำถามเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-End Question) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการศึกษาสามารถ ที่จะแสดงความคิดเห็นรวมทั้งทัศนคติและแง่มุมต่างๆได้อย่างเต็มที่เนื่องจากประเด็นในการศึกษา คั้งนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อนโดยเฉพาะกับความรู้สึกของคนเป็นแม่และคนในสังคม ผู้ศึกษาจึงทำ ได้เพียงกำหนดแนวคำถามการสัมภาษณ์แบบกว้างๆในบางประเด็น เพื่อที่จะสามารถตอบคำถาม ได้ตรงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในคั้งนี้ ขณะที่บางประเด็นไม่สามารถหาข้อมูลได้ด้วยการใช้ แนวคำถามที่จำกัดโดยแนวคิดของผู้ศึกษา ทำให้การสัมภาษณ์จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นทั้งการ ตั้งคำถามและการตอบคำถาม

ผู้ศึกษาใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 9 เดือนระหว่างเดือนตุลาคม 2550- กรกฎาคม 2551 และเนื่องจากผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นแม่ของลูกชายที่เรียนอยู่วัยประถมเหมือนกัน จึงสามารถสร้างความคุ้นเคยได้ในระดับหนึ่ง แต่การจะสอบถามถึงแบบแผนการเลี้ยงดูบุตรชาย ของแต่ละบ้าน โดยเฉพาะเรื่องแนวโน้มต่อการรักเพศเดียวกัน เป็นเรื่องอ่อนไหวต่อความรู้สึกของ คนที่เป็นแม่พอสมควร ผู้ศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้เวลาเพื่อสร้างความคุ้นเคย โดยใช้การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการรักเพศเดียวของเด็กผู้ชายในปัจจุบัน ในฐานะที่มีลูกชายเหมือนกัน ส่งผลให้ในตอนในการสัมภาษณ์ต้องใช้เวลาที่ยาวพอสมควร โดยเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม 2550- กรกฎาคม 2551 ซึ่งกลุ่มประชากรที่เข้าร่วมการศึกษาในคั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 10 คน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่แม่ที่มีบุตรชายซึ่งกำลังเรียนอยู่ชั้นประถม ซึ่งกลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยเลือกจะศึกษานั้น อาจจะไม่ได้อาหมายถึง การเป็นตัวแทนทางความคิด ความรู้สึกของคนทั้งหมดในสังคม แต่ก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของความรู้สึกของคนที่เป็นแม่ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ดังนั้นข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จึงเป็นการนำเสนอแนวคิดเพียงด้านหนึ่งด้วยมุมมองของกลุ่มประชากรที่ผู้ศึกษาเลือก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ออกเป็น 2 วิธี คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนและเป็นความรู้พื้นฐาน ข้อมูลที่ใช้มาจากเอกสารประเภทต่างๆที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบไปด้วย

1.1 หนังสือทั่วไป รวมถึงคู่มือ เอกสารประกอบคำบรรยาย เอกสารประกอบจากงานสัมมนาต่างๆ หนังสือแปล และหนังสือพิมพ์รายวัน

1.2 รายงานการวิจัย บทความ รายงานการศึกษา เอกสารทางวิชาการที่นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการในประเด็นที่จะศึกษาโดยเฉพาะ

1.3 วิทยานิพนธ์ ถือว่าเป็นงานวิจัยรูปแบบหนึ่งที่ผู้ศึกษานำข้อมูลบางส่วนมาใช้เพื่ออ้างอิงในงาน

1.4 วารสารที่เลือกศึกษา เป็นวารสารที่มีการนำเสนอบทความทางวิชาการที่สำคัญรวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ ในทางวิชาการ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นกระบวนการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์ (Oral History) แม่ที่มีบุตรชายซึ่งกำลังเรียนอยู่ชั้นประถม ซึ่งจะมีแนวคำถามแบบกว้างๆ เป็นส่วนช่วยในการสัมภาษณ์ เพื่อทำความเข้าใจและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินงานประกอบไปด้วย

2.1 ผู้ศึกษาได้เลือกกลุ่มประชากรจากแม่ที่มีลูกชายที่ศึกษา ในระดับชั้นประถมโดยการสอบถามข้อมูลจากคุณครูประจำชั้น

2.2 เข้าไปแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

2.3 ขอนหนังสืออนุญาตเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ผู้ศึกษาเลือก จากหลักสูตรสตรีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2.4 ยื่นหนังสือขออนุญาต

2.5 หลังจากที่ได้รับคำตอบรับจากกลุ่มประชากรที่ผู้เลือกศึกษาแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการศึกษาทั้ง 10 แบบไม่เป็นทางการ

2.6 ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาจะขออนุญาตเพื่ออัดเทปการสัมภาษณ์ บันทึกวันที่สัมภาษณ์เมื่อได้รับอนุญาตจึงเริ่มต้นการสัมภาษณ์

2.7 หลังจากได้สัมภาษณ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาใช้วิธีถอดเทปการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

2.8 หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ แล้วผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาเรียบเรียงประเด็นเพื่อความสอดคล้องกับเรื่องราวที่ต้องการศึกษา จึงนำข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบกับเจ้าของข้อมูลอีกครั้งหนึ่งโดยส่งข้อมูลของกรณีศึกษาแต่ละรายกลับคืน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องรวมทั้งขออนุญาตนำข้อมูลเหล่านั้นมาเผยแพร่

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ผู้ศึกษา เริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลเอกสาร งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มประชากรที่ผู้ศึกษาได้เลือกไว้ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเข้าใจและตรงประเด็นที่จะศึกษา

2. แนวทางในการสัมภาษณ์นั้นจะทำการตั้งคำถามในประเด็นที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ความคิด ความเชื่อหรือทัศนคติในเรื่องรักเพศเดียวกันของแม่ทำให้แม่มีความกังวลใจต่อการเลี้ยงดูลูกหรือไม่อย่างไร ความคิด ความเชื่อหรือทัศนคติในเรื่องรักเพศเดียวกันของแม่ส่งผลต่อวิธีการเลี้ยงดูชายให้เหมาะสมกับเพศของลูกอย่างไร และแม่มีแบบแผนการเลี้ยงดูลูกวัยประถมอย่างไร เพื่อมิให้มีแนวโน้มรักเพศเดียวกัน แม้ว่าการศึกษาสัมภาษณ์จะมีลักษณะที่ยืดหยุ่นแต่โดยเนื้อหาการสัมภาษณ์นั้นก็ตรงประเด็นต่อเรื่องที่จะศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล ได้แก่ เทปบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและเก็บรายละเอียดให้ได้มากที่สุดในการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

4. การจดบันทึกข้อมูลขณะสัมภาษณ์จาก นั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หลังจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การศึกษาจากเอกสารต่างๆ บทความ หนังสือ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาประเด็นหลัก จากนั้นนำมาเชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎี เพื่อนำมาสู่การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษา แบ่งรายละเอียดการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งได้จากกลุ่มประชากรที่ผู้ศึกษาเลือกศึกษา นำมาบรรยายโดยใช้กรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการศึกษาครั้งนี้
2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อเชื่อมโยงกับการนำเสนอเนื้อหาจากข้อมูลเอกสาร